

Metsäteollisuuden ja metsäsektorin toimintaedellytystyöryhmä

Väliraportti

15.2.2008

Valtioneuvoston kanslialle

Valtioneuvoston kanslia asetti 15.11.2007 työryhmän valmistelemaan toimenpide-ehdotuksia metsäteollisuuden ja metsäsektorin pitkän tähtäimen toimintaedellytysten parantamiseksi, sekä kotimaisen puun saatavuuden lisäämiseksi lähitulevaisuudessa. Työryhmän toimikausi ulottuu 30.6.2008 asti.

Työryhmän puheenjohtajaksi kutsuttiin yliasiamies Esko Aho (Suomen itsenäisyyden juhlarahasto SITRA) ja jäseniksi puheenjohtaja Jouko Ahonen (Paperiliitto ry.), toimitusjohtaja Anne Brunila (Metsäteollisuus ry.), hallituksen puheenjohtaja Rainer Häggblom (Pöyry Forest Industry Consulting Oy, ei ole voinut osallistua väliraportin laadintaan), puheenjohtaja Lauri Ihalainen (Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry.), toimitusjohtaja Jussi Pesonen (UPM-Kymmene Oyj, Metsäteollisuus ry:n puheenjohtaja), puheenjohtaja Antti Rinne (Toimihenkilöunioni TU ry.), metsäjohtaja Antti Sahi (Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry.), ja tutkimusjohtaja Pekka Ylä-Anttila (Elinkeinoelämän Tutkimuslaitos ETLA).

Työryhmän pysyviksi asiantuntijoiksi määrättiin ekonomisti Pentti Forsman (Suomen Pankki), kansliapäällikkö Sirkka Hautojärvi (ympäristöministeriö), valtiosihteeri Velipekka Nummikoski (valtiovarainministeriö), ylijohtaja Aarne Reunala (maa- ja metsätalousministeriö), ylijohtaja Juhani Tervala (liikenne- ja viestintäministeriö) sekä alivaltiosihteeri Vesa Vihriälä (valtioneuvoston kanslia). Työryhmän sihteereiksi määrättiin ylijohtaja Raimo Luoma, kaupallinen neuvos Janne Känkänen, ylitarkastaja Reima Sutinen ja ylitarkastaja Henri Kähönen (kaikki työ- ja elinkeinoministeriöstä).

Työryhmä on kokoontunut tähän mennessä neljä kertaa. Työryhmä on kuullut työnsä kuluessa asiantuntijoita ja hyödyntänyt jo olemassa olevia selvityksiä.

Tässä väliraportissa tarkastellaan vain kotimaisen puun saatavuuden turvaamiseen ja parantamiseen tähtääviä lyhyen aikavälin toimenpiteitä. Työryhmä keskittyy jatko-työssään metsäsektorin pitkän aikavälin strategisten kehittämisedellytysten arviointiin.

Saatuaan väliraportin valmiiksi työryhmä luovuttaa kunnioittavasti sen valtioneuvoston kanslian käyttöön. Työryhmä jatkaa työtänsä toimeksiantonsa mukaisesti ja luovuttaa loppuraporttinsa kesäkuun 2008 loppuun mennessä.

Helsingissä 15. päivänä helmikuuta 2008

Esko Aho
Puheenjohtaja

Jouko Ahonen

Anne Brunila

Lauri Ihalainen

Jussi Pesonen

Antti Rinne

Antti Sahi

Pekka Ylä-Anttila

Raimo Luoma
Pääsihteeri

I. PUUN SAATAVUUDEN TURVAAMINEN ON EDELLYTYS METSÄSEKTORIN TOIMINNALLE SUOMESSA

Suomalaisen metsäteollisuuden toimintaympäristö on muutamassa vuodessa muuttunut huomattavan epävakaaaksi ja sen ennakointi on vaikeutunut. Yhden välittömän uhkatekijän muodostavat Venäjän ilmoittamat ja osin jo käyttöön ottamat puun vientitulit, jotka rasittavat jo nyt metsäsektorin kilpailukykyä. Jos Venäjä korottaa vientituloja suunnitellulle tasolle, puun tuonti Venäjältä loppuu käytännössä kokonaan jo vuonna 2009.

Kotimaisen metsäteollisuuden käyttämästä puusta jäisi tuolloin saamatta noin 15 miljoonaa kuutiometriä tuontipuuta. Määrä on niin suuri, että se vastaa karkeasti noin kymmenen Kemijärven sellutehtaan vuotuista puun käyttöä. Vain pieni osa tästä poistumasta voidaan korvata tuonnilla muista maista. Erityisen kriittiseksi tilanne on muodostumassa mekaanisessa ja kemiallisessa metsäteollisuudessa laitoksilla, jotka käyttävät koivua tuotantonsa raaka-aineena. Puun tuontiin liittyvä ongelma voidaan ratkaista vain kauppapoliittisin keinoin. Asiasta vastaa ensi sijassa EU:n komissio.

Metsäteollisuuden merkitys Suomen kansantaloudelle ja koko yhteiskunnan hyvinvoinnille on erittäin suuri. Ala tuottaa kolmanneksen maamme nettovientituloista. Metsäteollisuus työllistää suoraan ja välillisesti yhteensä noin 200 000 henkeä. Toimialalla on yli 250 tuotantolaitosta kattavasti maan eri osissa ja sen tuotantorakenne on monipuolinen. Maakunnittain metsäteollisuuden osuus elinkeinoelämän liikevaihdosta on keskimäärin noin 10 prosenttia, enimmillään yli kolmannes.

Jos metsäteollisuuden tuotantokapasiteetti jouduttaisiin sopeuttamaan kymmenen miljoonaa kuutiometriä alhaisemmalle puunkäytön tasolle, olisivat toimenpiteiden työllisyys- ja aluepoliittiset vaikutukset monin verroin dramaattisemmat kuin viime aikoina jo toteutettujen tehtaiden sulkemisten. Asiantuntija-arvioiden¹ mukaan Venäjän tuontipuun loppuminen ilman korvaavia toimia merkitsisi 20 prosentin tuotannon supistu-

---

¹ Suomen Pankki, ETLA

mista metsäteollisuudessa ja johtaisi kerrannaisvaikutukset mukaan lukien lähes 25 000 työpaikan menetykseen koko kansantaloudessa, sekä bruttokansantuotteen supistumiseen 1,5 prosentilla. Menetykset olisivat rakenteellisia ja pysyviä. Niiden jälkeen metsäsektoria kehitettäisiin kokonaan toisista lähtökohdista kuin nyt.

Puun saatavuus on suomalaisen metsäsektorin tulevaisuuden kohtalonkysymys. Vaikka suomalainen metsäsektori uusiutuisi kansallisen metsäklusterin tavoitteissa sekä viisiossa esitetyllä tavalla ja loisi vuonna 2030 jalostusarvostaan yli puolet nyt tuntemattomista puupohjaisista tuotteista, metsävarat säilyttävät asemansa myös tulevaisuudessa Suomen kansantalouden strategisena kulmakivenä.

Kotimaisen puun käytön lisääminen ja tuontiriippuvuuden vähentäminen ovat kaikissa olosuhteissa strategisesti tärkeitä tavoitteita riippumatta Venäjän tullipäätösten toteutumisesta. Saamansa selvityksen perusteella työryhmä katsoo, että hakkuiden tasoa voidaan metsien kestävästä käytöstä vaarantamatta nostaa pysyvästi vuositasolla noin viidellätoista miljoonalla kuutiometrillä. Tämän saavuttaminen lyhyellä aikavälillä on kuitenkin erittäin haasteellinen tehtävä.

Jollei puun tarjonta lisäänty jo lyhyellä aikavälillä, on vaarana, että metsäteollisuudessa joudutaan sulkemaan pysyvästi sellaista tuotantokapasiteettia, jolla muutoin olisi edellytykset kannattavalle toiminnalle Suomessa.

II. SUOMEN METSÄVARAT JA NIIDEN KÄYTTÖ

Suomen metsien puuvarat ovat jo 1970-luvun alusta lähtien kasvaneet vuotuista kokonaispoistumaa nopeammin. Tästä syystä Suomen metsissä on tällä hetkellä enemmän puuraaka-ainetta kuin koskaan aikaisemmin.

Suomen koko puuston tilavuus on noin 2,2 miljardia kuutiometriä². Metsän vuotuinen kasvu on noin 98,5 miljoonaa m³. Puun vuotuinen kokonaispoistuma, joka koostuu luonnonpoistumasta, viennistä, polttopuu- ja muusta energiakäytöstä sekä metsäteollisuuden raakapuun käytöstä, on noin 68 miljoonaa m³. Tästä määrästä metsäteollisuus käyttää noin 55 miljoonaa m³. Polttopuuksi käytetään vuosittain noin 5 miljoonaa m³.

Puuta tuodaan maahan vuosittain teollisuuden käyttöön noin 18 miljoonaa m³, enimmäkseen Venäjältä. Teollisuus käyttää siis puuta vuodessa yhteensä noin 73 miljoonaa m³.

Kun vuotuinen kasvu ylittää noin kolmellakymmenellä miljoonalla kuutiolla kokonaispoistuman, vaikuttaisi lisähakkuiden mahdollisuuksia olevan runsaasti. Metsien talouskäyttöä rajoittavat kuitenkin monet tekijät, etenkin metsien ikärakenne, suojelupäätökset, alueiden käytön suunnittelu, muut maankäyttötarpeet sekä vaikeat puunkorjuu- ja kuljetusolosuhteet.

Jos huomioon otetaan tarve hoitaa talousmetsiä kestävin periaattein ja ottaen huomioon alueelliset kestävyysrajoitteet, voidaan vuosittaista ainespuun hakkuumäärää kasvattaa 55 miljoonasta noin 70 miljoonaan kuutiometriin vaarantamatta metsien moninaiskäytön ja suojelun tarpeita. Työryhmän arvion mukaan tämä on erityisesti lyhyellä aikavälillä erittäin haastava tavoite. Tavoitteen toteutumista on edistettävä voimakkain, yhteisin toimenpitein.

Kotimaisen puun käytön lisäämisellä olisi merkittäviä positiivisia vaikutuksia koko kansantalouteen. Se parantaisi merkittävästi metsätalouden työllisyyttä ja sen kehitys-

---

² Lähde: METLA

näkymiä. Arvion mukaan tuontipuuta korvaavan 15 miljoonan kuutiometrin lisäys kotimaisissa hakkuissa toisi 5 000 uutta pysyvää työpaikkaa haja-asutusalueille. Tämän suuruinen kotimaisen puun käytön lisäys kasvattaisi bruttokansantuotetta yli 0,5 prosenttiyksikköä (noin 900 miljoonaa euroa vuodessa) ja verotuloja noin 350 miljoonalla eurolla vuodessa. Kantorahatulojen lisäyksellä, noin 400–500 miljoonalla eurolla vuodessa, olisi myös myönteinen vaikutus aluetalouteen.

Kun näiden positiivisten vaikutusten vaihtoehtona saattaa olla äkillinen ja voimakas teollisuuden rakennemuutos, on ongelman ratkaisuun perusteltua ohjata lisärahoitusta myös valtiovallan taholta. Itse puukaupasta, hakkuista, kuljetuksista ja jatkojalostuksesta vastaavat luonnollisesti puun myyjät ja ostajat ja heitä palvelevat elinkeinot. Valtiovallan tehtäväksi jää ennen kaikkea hyvän toimintaympäristön varmistaminen ja lisääntyvään puukauppaan kannustavat elinkeinopoliittiset toimenpiteet.

Ilmastopoliittiset tavoitteet tulevat jatkossakin vaikuttamaan metsien käyttöön. Kioton sopimuksen jatkokauden neuvottelut ovat nyt aktiivisessa vaiheessa tähdittäessä uuteen vuoden 2012 jälkeiseen sopimukseen. Neuvotteluissa metsiä käsitellään kolmesta näkökulmasta. Metsien hävittämistä pyritään estämään, metsiä pyritään palauttamaan ja kunnostamaan ja biomassaa lisäämään sekä lisäksi sovitaan puutuotteiden kohtelusta ilmastopoliitikassa. Metsiä tullaan siis jatkossakin tarkastelemaan hiilinieluinä. Tämä antaa Suomelle mahdollisuuksia puun käytön edistämiseksi, mutta voi aiheuttaa myös hankaluuksia, mikäli määritelmät eivät tue kestävästä metsien käyttöä. Siksi on tärkeää, että suomalaiset asiantuntijat osallistuvat aktiivisesti menetelmien ja määritelmien kehittämiseen kansainvälisellä tasolla riittävän varhaisessa vaiheessa.

III. TOIMENPIDE-EHDOTUKSET

Työryhmä esittää, että valtiovallan, puun ostajien ja myyjien sekä yrittäjiä ja metsäsektorin henkilöstöä edustavien tahojen yhteisvoimin käynnistetään suomalaisen raakapuun saatavuuden turvaamiseen ja puumarkkinoiden parempaan toimintaan tähtäävä toimenpideohjelma. Ohjelma koostuu neljästä osasta: tiedonsaannin ja neuvonnan tehostamisesta, työvoiman riittävyden varmistamiseen tähtäävistä toimenpiteistä, infrastruktuuri-investointien nopeuttamisesta sekä veropoliittisista ratkaisuista. Toimenpideohjelma on linjassa Kansallisen metsäohjelman sisältämien ehdotusten kanssa.

1. Tarvitaan täsmäneuvontaa ja nopeaa tiedonsaannin tehostamista

Puuhuollon välitön turvaaminen edellyttää voimakasta panostusta olemassa olevan metsävaratiedon ja metsäsuunnitelmien hyödyntämiseen. Metsäkeskuksilla on hallussaan tiedot oman alueensa metsänomistajista, metsävaroista, hakkuumahdollisuuksista ja metsien hoitotarpeista. Työryhmä esittää, että puun markkinoille tulon parantaminen asetetaan metsäkeskusten tärkeimmäksi tulostavoitteeksi. Metsäkeskusten resursseja keskitetään välittömästi metsänomistajien neuvontaan metsien hakkuumahdollisuuksista ja hoitotarpeista. Nykytilanteessa on perusteltua suunnata resursseja maastotiedon keruusta nopeavaikutteiseen neuvontaan ja markkinointiin. Neuvontatyö olisi kohdistettava ensisijaisesti passiivisten metsänomistajien aktivoimiseen ja uusien metsänomistajien neuvontaan. Toiminta tulee käynnistää välittömästi ja kattavasti kaikissa metsäkeskuksissa. Tähänastisista alueellisista neuvonta- ja markkinointikampanjoista on saatu hyviä tuloksia. Kampanjat tarvitsevat vahvan tuen kaikilta alan organisaatioilta.

Suunnitelmallinen metsien hoito ja hakkuu tuo puuta markkinoille tasaisesti ja varmistavat tulevaisuuden puuntuotoksen. Metsäsuunnitelma on hyvä apuväline neuvontatilanteessa ja se antaa hyvän lähtökohdan metsänomistajan päätöksenteolle. Metsäsuunnitelmien hyödyntämistä tulee voimakkaasti lisätä. Sitä voidaan tehdä neuvonnan keinoin, mutta on haettava myös uusia nopeavaikutteisia keinoja, joilla kannustetaan met-

säsuunnitelmien hyödyntämiseen. Pidemmällä tähtäimellä on metsäsuunnitelmien kattavuutta lisättävä vähintään Kansallisen metsäohjelman mukaiselle 75 %:n tasolle yksityismetsien pinta-alasta. Tilakohtaiset metsäsuunnitelmat kattavat nykyisin vajaan puolet yksityismetsien alasta.

Metsävaratietoa koskevat normaalit tietosuojasäännökset. Tietosuojavaltuutetun mukaan alueelliset metsävaratiedot ovat julkista tietoa, mutta metsänomistajakohtainen metsikkötieto on henkilötietolain mukaista henkilötietoa. Metsikkötietoja ei voida luovuttaa ulkopuolisille ilman metsänomistajan antamaa lupaa. Työryhmä esittää tietosuojasäännösten arviointia tavoitteena metsävaratietojen hyödyntämisen tehostaminen. Tässä yhteydessä on kuitenkin varmistettava, ettei yksityisen metsänomistajan tietosuojaa loukata. Metsänomistajan omaisuustiedoilla ei ole markkinoinnissa käyttöä vaan tavoitteena on saattaa toimenpiteitä vaativat kohteet, yksittäiset metsikkökuviot, tasapuolisesti metsänhoito- ja puukauppapalveluja tarjoavien toimijoiden tietoon, jotta palveluja voidaan tarjota metsänomistajille. Metsäkeskuksilla on keskeisin rooli uuden toimintamallin kehittämisessä ja sen markkinoinnissa.

Lisäksi työryhmä esittää, että metsäkeskusten metsävaratietojärjestelmien ja metsäsuunnittelumenetelmien käynnissä olevaa uudistamista nopeutetaan, jotta kustannustehokkaammat menetelmät ja uudet palvelut saadaan mahdollisimman nopeasti käyttöön. Metsien hoito- ja hakkuutiedotteet otetaan laajasti käyttöön ja kehitetään sähköisiä palveluita ja markkinapaikkoja. Kehitystyössä haetaan synergiaa metsäkeskusten metsävaratiedon keruun ja Metsäntutkimuslaitoksen valtakunnan metsien inventoinnin välillä.

Työryhmä esittää, että Kansallinen metsäohjelma 2015:ssä suunniteltujen metsäkeskusten edistämistoimien toteutus aloitetaan heti kuluvan vuoden aikana. Tätä varten olisi saatava arviolta 5 milj. euron määräraha vuoden 2008 ensimmäisessä lisätalousarviossa.

2. Puute työvoimasta ja osaamisesta puunkorjuussa on muodostunut pulonkaulaksi

Ammattitaitoista työvoimaa ja yrittäjiä on oltava riittävästi metsänhoidon ja puunkorjuun lisääntyviin ja muuttuviin tarpeisiin. Erityisen merkittävästi lisääntyy metsäkone- ja puutavara-autonkuljettajien tarve. Metsätyövoiman tarvelaskelmien (Savotta 2015) mukaan vuosittainen uusien metsäkoneen kuljettajien tarve kasvaa 530:sta 820 henkilöön; uusien puutavara-autonkuljettajien 290:sta 440 henkilöön (jos autokuljetusten osuus säilyy nykyisenä). Laskelman oletuksina on, että ainespuun hakkuut nostetaan nykytasolta 72 miljoonaan kuutiometriin vuodessa ja energiapuun korjuu nousee 3,4:stä 8,0 miljoonaan kuutiometriin vuodessa vuoteen 2015 mennessä. Kasvavien hakkuiden johdosta lisääntyviin metsänhoitotöihin tarvitaan myös lisää metsureita.

Työmarkkinoilla on tällä hetkellä satoja metsäkoneenkuljettajakoulutuksen saaneita ammattilaisia metsäsektorin ulkopuolella olevissa työtehtävissä. Heitä työskentelee muun muassa maansiirto-, tienrakennus-, erilaisten työkoneiden sekä satamanosturien kuljettajina. Noin kaksi vuotta valmistumisen jälkeen metsäkoneenkuljettajista on työllistyneenä metsäalalla enää 60–80 prosenttia³. Syyt ovat selvityksen mukaan palkkauksen taso, pätkätyöt sekä vaikeat työolot. Näihin ongelmiin on tartuttava välittömästi valtiovallan ja muiden alan toimijoiden yhteisvoimin.

Kausivaihtelun tasaamiseksi on panostettava alempiasteisen tiestön tason parantamiseen ja uuden metsäkoneteknologian kehittämiseen. Näillä toimilla voidaan parantaa työskentelyolosuhteita ja nostaa työn tuottavuutta ja vähentää tätä kautta lisätyövoiman tarvetta. Samoin puun rautatiekuljetuksia lisäämällä voidaan vaikuttaa autokuljetusten tarpeeseen.

Jo nykyisillä korjuu- ja kuljetuskalustoilla voitaisiin tehostaa toimintaa merkittävästi, mikäli korjuukelpoisia leimikoita saadaan markkinoille tasaisesti ympäri vuoden.

---

³ Metsäkoneenkuljettajaopiskelijoiden opintojen keskeyttäminen ja valmistumisen jälkeinen sijoittuminen, Jaakko Kittamaa, Opetushallitus, 2005.

Kotimaisen puunkäytön nopea kasvu edellyttää nuorisoasteen koulutuksen lisäämisen ohella erityistoimia, joilla parannetaan ammattitaitoisen työvoiman saatavuutta nopeasti. Metsäsektorin ulkopuolella työskentelevien metsäkoneenkuljettajien saamiseksi takaisin metsäalalle parannetaan alan houkuttelevuutta mm. luomalla ympärivuotisia työllistymismahdollisuuksia ja kehittämällä täydennyskoulutusta. Lyhyitä intensiivikursseja tarjotaan uudelleentyöllistymisen tukemiseksi ja alalle palaamisen lisäämiseksi. Urakoitsijoiden mahdollisuutta käyttää oppisopimuskoulutusta työvoiman kouluttamisessa edistetään. Toimenpiteet voidaan rahoittaa työvoimapolitiittisista määrärahoista. Vuotuinen rahoitustarve on noin 6 miljoonaa euroa.

Ympärivuotisen työllistymisen ja moniosaamisen edistämiseksi olisi tärkeää, että lähiaikoina valmistuva uusi metsäalan opetussuunnitelma otettaisiin viivytyksettä käyttöön.

Metsänomistajien itsensä tekemällä työllä on huomattava merkitys metsätaloudessa. Metsänomistajat tekevät edelleen itse yli puolet metsiensä hoitotöistä. Lisäksi hankintahakkuilla tuotetaan noin neljä miljoonaa kuutiometriä puuta vuodessa. Omatoimisen metsätyön tukeminen edellyttää riittävän joustavaa koulutusta ja neuvonnan turvaamista.

3. Puuta ei saada tehtaille ilman infrastruktuuri-investointien nopeuttamista

Kotimaisen puun käytön merkittävä lisääminen edellyttää rautatiekuljetusten osuuden tuntuva kasvattamista. Tämä johtuu kuljetustaloudesta, kuljetusetäisyyksien kasvusta ja ennen muuta työvoiman riittävyydestä. Lisäksi puutavaran maantiekuljetukset kasvavat voimakkaasti sekä alkukuljetuksina metsistä rautatieasemille että pitkämatkaisina suorina kuljetuksina tuotantolaitoksille.

Infrastruktuuri-investointien toteuttaminen on siten ehtona muiden puumarkkinoiden toimivuutta ja kotimaisen puun saatavuutta lisäävien toimenpiteiden onnistumiselle.

Työryhmä esittää, että määrärahoja kohdennetaan perusväylänpitoon ja erityisesti alemmalle tie- ja rataverkolle alla olevan taulukon mukaisesti. Hankevalinnat tehdään yhteistyössä Ratahallintokeskuksen, Tiehallinnon ja metsäsektorin kesken.

Määrärahat mahdollistavat olemassa olevien liikenneväylien peruskorjauksia ja ylläpitoa, joten niiden avulla on mahdollista nopeasti parantaa puun saatavuutta.

Työryhmä esittää, että infrastruktuurihankkeiden toteutukseen on sitouduttava selkeästi, jotta teollisuus voi tehdä omat investointipäätöksensä. Työryhmä arvioi, että tällä hallituskaudella kyseisiin hankkeisiin vaaditaan rahoitusta yhteensä 216–264 miljoonaa euroa.

Toimenpide	Lisärahoitus vuodessa, milj. euroa	Lisärahoitus v. 2009–2011 yhteensä, milj. euroa
Perusradanpitoon	35–51	105–153
Perustienpitoon	20	60
Yksityistieavustusta ja metsäautotieavustusta	10 (v. 2009), 15 (v. 2010), 20 (v. 2011)	45
Väyliin	2	6
YHTEENSÄ	67–93	216–264

Perusradanpitoon kohdennettavilla varoilla käynnistetään seuraavien osuuksien perusparannus: Porokylä-Vuokatti (vuonna 2009), Joensuu-Ilomantsi (vuonna 2010) ja Äänekoski-Haapajärvi (vuosina 2011–2012). Lisäksi määrärahoilla varmistetaan puukuljetuksiin käytettävien ratapihojen ja kuormauspaikkojen sivuraiteiden kunto ja käytettävyys sekä kartoitetaan kuormauspaikkatarpeet. Kuljetusten tehokkuuden parantamiseksi jatketaan raakapuuterminaaliverkoston kehittämistä koko rataverkolla suurimpien puunkuormauspaikkojen pohjalta.

Perustienpitoon kohdennettavilla varoilla jatketaan puukuljetuksille tärkeän alemman maantieverkon tason parantamista tehostetulla korjausohjelmalla. Toimenpiteiden suuntaamisessa painotetaan erityisesti painorajoituksen uhan poistamista soratieverkolta. Kohteina ovat myös raskaita kuljetuksia ja korjuukaluston siirtoja rajoittavat sillat tai huonokuntoiset päällystetyt tieosat.

Yksityisteihin ja metsäautoteihin kohdennettavilla varojen käyttöä varten laaditaan yhteistyössä eri osapuolten kanssa erillinen yksityistieohjelma. Valtion rahoitusosuuden lisääminen edellyttää myös muiden rahoittajien vastaavaa lisärahoitusta.

Meriväyliin kohdennettavilla varoilla toteutetaan tuontipuukuljetuksiin käytettävien väylien syventäminen (mm. Pietarsaaren ja Kaskisten väylät).

Ehdotettujen määrärahojen osalta on syytä arvioida tilannetta uudestaan jo vuonna 2009.

4. Verotus

Verotus on keskeinen teollisuuden toimintaedellytyksiin vaikuttava tekijä. Suomalainen pääomaverojärjestelmä on kansainvälisissä kilpailuvertailuissa todettu tekijäksi, joka kannustaa myös kansainvälisiä toimijoita investoimaan Suomeen. Oleellista on myös, että se kohtelee kaikkia yrityksiä ja sektoreita tasapuolisesti.

Puun saatavuuteen kohdistuvan uhan vakavuuden vuoksi työryhmä katsoo kuitenkin välttämättömäksi edistää kotimaisen puun tarjontaa verokannustimin. Työryhmän mielestä kyseeseen voisi tulla määräaikainen, esimerkiksi viisivuotinen ensiharvennuksista saatavien puunmyyntitulojen verovapaus.

Kansallisessa metsäohjelmassa on arvioitu, että ensiharvennustulojen verovapaus vähentäisi valtion verotuloja noin 10 miljoonalla eurolla vuodessa, mikäli ensiharvennuksissa hakataan puuta kolme miljoonaa kuutiometriä. Jos verohelpotus kannustaa hakkaamaan tähän verrattuna kaksinkertaisen määrän, olisi verotulomenetys suurempi, mutta muiden verotulojen kasvu korvaisi tämän yhteensä 20 miljoonan verotulojen menetyksen.

IV. RAHOITUS

Toimenpideohjelman rahoitustarve on yhteensä noin 239–287 miljoonaa euroa. Ehdotukset ajoittuvat vuosille 2008–2012 ja niihin liittyvät rahoitusratkaisut ajanjaksolle 2009–2011.

Ehdotetut toimenpiteet on kohdennettu kriittisen tärkeisiin kohteisiin, joiden voi odottaa jo lyhyellä aikavälillä helpottavan teollisuuden raaka-ainehankintaa kotimaasta ja vähentävän tuontipuun tarvetta. Siksi toimenpiteet painottuvat sellaisiin hankkeisiin, joilla on välitön vaikutus puun saatavuuteen.

Työryhmä lähtee siitä, että tämän toimenpideohjelman täysimääräinen toteuttaminen luo edellytykset sille, että teollisuus voi toteuttaa omat välttämättömät investointinsa.

Ehdotettujen toimenpiteiden rahoitus on nähtävä välttämättömänä investointina, jotta metsäsektori säilyy vahvana ja elinvoimaisena - sekä myös muuntumiskykyisenä - työllistäjänä ja kansantalouden tukijalkana myös tulevaisuudessa.

Toimenpiteiden rahoitus muodostaa haasteen budjettitalouden kannalta. Kyse on kuitenkin välttämättömistä, elintärkeistä erityistoimista metsäsektorin toimintaedellytysten turvaamiseksi Suomessa. Tästä syystä on perusteltua käyttää poikkeuksellisia keinoja myös toimenpiteiden rahoituksessa.

Lisääntynyt puun kysyntä ja kohonnut kantohinnat ovat lisänneet Metsähallituksen voiton tuloutusta valtiolle noin 30 miljoonaa euroa ja metsäverotuksen tuottoa valtiolle noin 100–150 miljoonaa euroa. Arvioiden mukaan kohonnut tuloutus- ja verokeräytymätaso säilyy lähivuosina.

Työryhmä esittää harkittavaksi, että toimenpideohjelman vaatima ensimmäisen vuoden rahoitus katetaan kasvaneilla valtion puunmyyntituloilla. Seuraavien vuosien rahoituksen osalta työryhmän keskustelussa on noussut esille ajatus muodostettavasta metsärahostosta. Rahaston tuloilla voitaisiin rahoittaa metsäsektorin toimintaedelly-

tyksiä parantavia toimenpiteitä. Tämän kaltaisen rahaston perustaminen edellyttää kuitenkin huolellista valmistelua.

V. JATKOTYÖ

Työryhmä jatkaa työtään toimeksiantonsa mukaisesti ja luovuttaa loppuraporttinsa kesäkuun 2008 loppuun mennessä.